

ВИЩА ШКОЛА

УДК 378.14:004-057.4(045)

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.77-1.16>

В. Є. Акмалдінова

orcid.org/0000-0002-7087-2088

старший викладач кафедри організації авіаційних перевезень
факультету транспорту, менеджменту і логістики
Національного авіаційного університету

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (НА ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТІ) У ЗАРУБІЖНІЙ ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ

У статті здійснено аналіз тенденцій професійної підготовки майбутніх фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) у зарубіжній освітній практиці. Виокремлено події науково-технічного прогресу, які вплинули на сутнісні характеристики професійної компетентності майбутніх інженерів. Розкрито характерні риси американської авіаційної підготовки: переважання практичної підготовки над теоретичною, застосування інноваційних проблемно-орієнтованих та електронних методів навчання, тісна співпраця з роботодавцем, автономія навчальних закладів і гнучкість навчання. Зазначено, що професійна підготовка пілотів у США є гнучкою, поєднує теоретичну й практичну діяльність, використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі, що значно поліпшує якість та ефективність навчання майбутніх пілотів. З'ясовано, що заклади вищої технічної освіти у Великобританії пропонують програми бакалаврату й магістрату з авіаційної інженерії. Установлено, що зміст підготовки передбачає вивчення основ льотної практики, поглиблене вивчення спеціальних предметів. Професійна підготовка фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) у Німеччині спрямована на практичну підготовку, стажування в авіакомпаніях та інтегроване навчання.

Зазначено, що аналіз зарубіжного досвіду щодо професійної підготовки майбутніх фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) засвідчив, що її характерними особливостями є інтеграція теорії та практики, переважання дисциплін профільного спрямування в навчальних планах, акцентування на практиці та стажуванні як запоруці майбутнього працевлаштування, залучення практичних авіаційних фахівців до викладання. Установлено, що зміст професійної підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) у закладах вищої освіти країн – членів ЄС (Німеччина, Франція, Польща), США, Великобританії визначається відповідними стандартами освіти, конкретизується освітньо-професійними програмами підготовки і передбачає включення у ці програми навчальних дисциплін практико-орієнтованого спрямування. Наголошено на тому, що організація освітнього процесу у закладах вищої освіти з підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) у зазначених країнах здійснюється на основі застосування традиційної, раціоналістичної моделей та моделі розвивального навчання.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні фахівці з транспортних технологій (на повітряному транспорті), зарубіжний досвід, заклади вищої технічної освіти.

Постановка проблеми. Розвиток і модернізація вищої технічної освіти України, зокрема авіаційної галузі, висуває на перший план підготовку фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті), формування у них готовності до професійної діяльності, оскільки від рівня їхньої професійної компетентності залежать розвиток інженерно-технічних, виробничих технологій, утвердження ринкових принципів господарювання. Актуальності у цьому контексті набуває вивчення досвіду США, Великобританії, країн – членів Європейського Союзу щодо підготовки кон-

курентоспроможних фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) та визначення напрямів використання такого досвіду, що позитивно впливатиме на розвиток авіаційної галузі України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти щодо професійної підготовки авіаційних фахівців відображаються у працях В. Асріяна, І. Борець, О. Бродової, Д. Гандера, Г. Герасименко, О. Задкової, О. Коваленко, О. Керницького, Г. Лещенко, Р. Макарова, Є. Мілерян, С. Мартиненко,

О. Москаленко, Т. Плачинди, Т. Тарнавської, І. Файнмана та ін. Результати дослідної діяльності вищезазначених фахівців були основоположними в розробленні концептуальних засад нашого дослідження.

Мета статті – розкрити особливості формування готовності майбутніх фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності у зарубіжних освітній практиці.

Виклад основного матеріалу. Формування готовності майбутніх магістрів із транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності передбачає ознайомлення із зарубіжним досвідом підготовки авіаційних фахівців, системою авіаційної освіти країн – членів Європейського Союзу, США, Великобританії. У зв'язку з реалізацією багатьма країнами світу програм цифрової економіки актуальності набувають вивчення особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців із транспортних технологій, формування професійної компетентності суб'єкта діяльності в контексті Четвертої промислової революції, яка характеризується прискореним оновленням існуючих і появою інноваційних технологій у провідних галузях виробництва. З огляду на це, у дослідженнях учених [8] були названі події науково-технічного прогресу, які вплинули на сутнісні характеристики професійних компетенцій майбутніх інженерів і тому мають бути прийняті до уваги світовим педагогічним співтовариством. Серед таких подій виокремлено: 1) зародження технологій та інженерних розробок, які характеризуються як «наскрізні» технології цифрової економіки; 2) формування теорії управління знаннями у зв'язку з переходом світової спільноти до ресурсної економіки нового типу – економіки знань, що базується на твердженні про те, що знання як складова частина компетенцій людини можуть бути використані організаціями для придбання конкурентних переваг; 3) розроблення технологій семантичного вебу (Semantic Web), ключовим елементом яких є онтології, що реалізують інтероперабельність знань в інформаційних ресурсах, зокрема й освітніх; 4) створення моделей компетенцій, у центрі яких знаходяться суб'єкт професійної діяльності, його індивідуальна траєкторія отримання освіти та професійно-особистісного розвитку: INCOSE UK SE Competence Systems, Model of Competences of Systems Engineering MITRE, SPRDE-SE/PSE Competence Model та ін.

Розглянемо особливості професійної підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) у США. У галузі освіти та професійної підготовки авіаційних фахівців США майже 100 університетів пропонують програми авіаційного спрямування. Характерними рисами американської авіаційної підготовки є: перева-

жання практичної підготовки над теоретичною, застосування інноваційних проблемно-орієнтованих та електронних методів навчання, тісна співпраця з роботодавцями, автономія навчальних закладів, гнучкість навчання.

Зокрема, льотна школа Університету Пердью (Purdue University) – єдина школа, студенти якої під час навчання літають на літаках. На базі технологічного коледжу вишу студенти можуть отримати професію пілота, спеціалізацію з авіаційного менеджменту, авіаційної інженерії та льотних технологій.

Університет Фрейзер-Веллі (University of the Fraser Valley) пропонує популярну програму бакалаврату в бізнес-адмініструванні зі спеціалізацією в авіації. Ця програма триває чотири роки та включає у себе велику практику і стажування. Студенти, закінчивши програму, отримують ліцензії приватного та комерційного пілота, які дають їм змогу управляти різними типами літаків у різних умовах. При цьому обидві ліцензії відповідають стандартам ICAO, що дає змогу здійснювати рейси як усередині країни, так і міжнародні.

До складу Флоридського технологічного інституту (Florida Institute of Technology) входить окремий Коледж аеронавтики, який готує професіоналів для роботи в глобальній авіації. Студенти коледжу отримують можливість навчатися у сучасному льотному парку й на авіасимуляторах, отримують доступ до найкращих інформаційних ресурсів. Коледж пропонує програми бакалаврату та магістратури з підготовки пілотів, авіаційного менеджменту, контролю авіаційних перевезень, диспетчерської роботи, авіаційних операцій, планування польотів, авіаційної метеорології та ін.

Профільна підготовка фахівців із повітряного транспорту у США відбувається відповідно до програми FAA за двома формами: part 141 та part 61. Навчання за першою програмою значно суворіше, оскільки не допускає жодних відхилень від установленної методики. Теоретична та практична частини програми виконуються в повному обсязі й установленому порядку. Так, можливе збільшення навчальних годин, зменшення не допускається. Студента не допускають до іспитів, якщо школа не впевнена в якості його підготовки. Навчання за програмою part 61 займає більше часу, але вимоги до курсантів менш суворі. Немає усталеної програми навчання, школа може розробляти власні методики навчання. Навчання майбутніх фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) за програмою part 61 триваліше, ніж part 141, на 60 годин.

Зазначимо, що професійна підготовка пілотів у США є гнучкою, поєднує теоретичну й практичну діяльність, використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі, що значно поліпшує якість та ефективність навчання майбутніх пілотів [7].

У процесі професійної підготовки пілотів велике значення надається самостійній роботі студентів, оскільки ця форма навчання сприяє розвитку у них альтернативного бачення ситуації, умінню самостійно розв'язувати проблеми й виконувати завдання, раціональному та критичному мисленню.

Лекційні заняття носять проблемний характер, курсанти мають обов'язково підготуватися до лекції. Провідним напрямом розвитку практичних умінь і навичок майбутніх фахівців є безпосередня практика впродовж усього періоду навчання, паралельне проходження практики та семінару вже з першого курсу. Такий підхід до організації практики забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичних умінь майбутніх фахівців із повітряного транспорту, обмін досвідом.

У США є популярною практика співпраці авіакомпаній із навчальними закладами для підвищення якості підготовки майбутніх фахівців. Авіакомпанія має право надавати фінансову допомогу майбутньому пілоту та працевлаштувати після закінчення навчання. Також у США функціонують національні авіаційні асоціації, які шляхом співпраці вдосконалюють підготовку майбутніх фахівців, узгоджують програму навчання та виконують спільні проекти, конкурси тощо.

Можна виокремити такі напрями використання досвіду, зокрема, професійної підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) США: співпраця державних, приватних та громадських закладів авіаційної галузі та роботодавців із навчальними закладами для працевлаштування випускників; оптимізація освітніх програм, збільшення кількості практичних занять студентів; розширення міжнародного співробітництва між освітніми установами з підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті); організація кластерного підходу до професійної підготовки фахівців (об'єднання бізнес-структур, наукових та освітніх установ для спільного розвитку авіаційної галузі); створення умов для академічної та професійної мобільності фахівців із транспортних технологій.

У Великобританії беззаперечним лідером з авіаційної підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) є Новий університет Бакса (Bucks New University). Університет єдиний у країні має нагороду «Перша народна золота нагорода в авіації» (People 1st Gold Award In Aviation) за авіаційні програми (2015–2017 рр.) [10]. Професійна підготовка в університеті здійснюється за програмою «Авіаційний менеджмент та менеджмент аеропорту» (Airline and Airport Management), що триває три роки. Протягом першого року навчання студенти ознайомлюються зі структурою й роботою авіаційної індустрії, авіаційним маркетингом, управлінням персоналом,

економікою та фінансами, питаннями безпеки та охорони в авіаційній галузі. Важливий акцент – інтеграція економічних та управлінських компетенцій з авіаційною сферою. Другий рік охоплює розвиток у майбутніх фахівців управлінських та аналітичних умінь, умінь ухвалювати рішення. Студенти занурюються в роботу аеропортів та авіакомпаній, готуються до сезонної роботи в аеропорту. Третій рік передбачає виконання індивідуального проєкту, вивчення авіаційних модулів із глобалізації, підтримки роботи, комерційного аналізу та планування. Для проведення процесу навчання запрошуються лектори-експерти з авіаційної галузі.

Авіаційні програми лондонського Кінгстонського університету є одними з найкращих не лише у Великобританії, а й у всій Європі. Особливою популярністю користується університетська програма бакалаврату, яка орієнтована на навчання комерційних пілотів протягом року в приватному центрі підготовки пілотів Bournemouth Commercial Flight Training (BCFT) у Дорсеті. Заклад вищої технічної освіти також пропонує програму бакалаврату й магістрату з авіаційної інженерії, після закінчення якої студент отримує статус професійного інженера при Королівській авіаційній спільноті.

Одним із провідних університетів Німеччини, де здійснюється професійна підготовка майбутніх фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті), є IUBH Університет прикладних наук (University of Applied Sciences). Заклад посідає перше місце серед популярних ЗВО завдяки статистиці працевлаштування після завершення навчання: 94% випускників знайшли роботу протягом перших трьох місяців, а після двох років роботи 80% фахівців беруть на себе управлінські функції. Такі результати вмотивовані професійним підходом до навчання, що охоплює поєднання теорії з практикою, велику кількість цікавих програм навчання, формування невеликих груп студентів, наявність досвідчених викладачів, які працюють у сфері авіації. Випускникам програми «Авіаційного менеджменту» (180 кредитів) пропонують роботу в традиційних авіакомпаніях Lufthansa та Air FranceKLM, лоукостах Ernest Airlines, хендлінгових компаніях, компаніях із виробництва й технічного обслуговування літаків. Основні методи, що використовують під час навчання, – лекції з працівниками аеропортів й авіакомпаній, кейс-стаді, проєкти, екскурсії до авіакомпаній та аеропортів [13]. Можна виокремити також специфічні методи навчання, які характерні для професійної підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) у Німеччині: про-семінари, метод інстенізації автентичних подій (фактів). Такий підхід до навчання є ефективним, оскільки він максимально наближає студентів до професійної діяльності.

Протягом навчання в університеті IUBH University of Applied Sciences студенти опановують фінанси авіакомпаній та аеропортів, авіаційне законодавство, управління авіаційними організаціями, маркетинг і продажі, бізнес-комунікацію та інформаційні технології. Варто наголосити на таких дисциплінах, як: «Управління транспортними системами і технологіями», «Авіаційна безпека», «Математичні методи оптимізації транспортних систем», «Забезпечення авіаційних перевезень», «Авіаційна економіка і політика».

Окрім того, особлива увага приділяється практичній підготовці, стажуванню в авіакомпаніях та інтегрованому навчанню. Для стажування створено спеціальний центр Career Office, який не лише допомагає знайти місце для проходження стажування, а й консулює з приводу майбутньої роботи, проводить зустрічі та неформальні події, контролює документи і надає персональні поради. Тривалість стажування – один семестр, тобто п'ять-шість місяців, протягом яких майбутній фахівець може показати себе в роботі та налагодити зв'язки з майбутнім роботодавцем. Такий центр слугує ланкою, що поєднує майбутнього фахівця та роботу, сприяючи професійній самореалізації та формуванню готовності до неї.

Міжнародний університет прикладних наук Бад-Хоннеф спеціалізується на підготовці професійних авіаційних менеджерів. Випускники університету працюють у таких відомих компаніях, як Lufthansa і Air France-KLM, а також у лоукост-компаніях, таких як Eurowings. Навчаючись англійською мовою, у закладі вищої освіти можна отримати ступінь бакалавра з авіаційного менеджменту, ступінь бакалавра і магістра з міжнародного авіаційного менеджменту.

Пріоритетними напрямками реформування системи вищої освіти у Франції, відповідно до цілей побудови європейського простору, є: 1) збільшення чисельності студентів, у тому числі іноземних; 2) створення професійно-орієнтованих програм в університетах; 3) розвиток наукових досліджень в інженерно-технічних вишах; 4) підвищення академічної мобільності; 5) збільшення доступу до вищої освіти. Слід зазначити, що відмінною рисою системи освіти у Франції є те, що спеціалізована підготовка майбутніх фахівців може здійснюватися в різних вищих професійних школах (вищих комерційних школах, вищих інженерних школах, вищих гірських школах та ін.) [12]. Окрім того, кожна школа пропонує своїм студентам велику кількість освітніх програм, які вони можуть вибрати відповідно до своїх інтересів та прагнень.

Національна школа цивільної авіації (Ecole Nationale de l'Aviation Civile) є єдиним авіаційно-орієнтованим університетом у Франції та

Європі, де пропонують широкий вибір освітніх програм і заходів, що слугують розвитку аеронавтики, зокрема сектору повітряного транспорту. В Університеті ENAC навчається 2 тис студентів на 25 різних навчальних курсах: інженер, майстер, доктор філософії, повітряний транспорт, пілот, диспетчер управління повітряним рухом та ін., 7 500 стажистів щорічно – на 400 програмах безперервної освіти, курсах підвищення кваліфікації. В університеті 10 науково-дослідних лабораторій. В ENAC навчаються іноземні студенти, стажисти з п'яти континентів світу щороку [11].

Щодо сучасних тенденцій професійної підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) у Польщі, то цікавим є досвід Університету інформаційних технологій та менеджменту (University of Information Technology and Management), що пропонує програму підготовки «Авіаційний менеджмент» (Aviation Management), яка триває шість семестрів. Ця програма проходить під патронажем авіакомпанії Deutsche Lufthansa [14]. В університеті використовують спеціальне програмне забезпечення ARCPort, яке застосовується в роботі понад 80 міжнародних аеропортів. Особливість навчального плану полягає у зосередженості першого року навчання на економіці й менеджменті, які є базою авіаційного менеджменту, а з другого року починається опанування спеціалізованих дисциплін: «Авіаційний менеджмент та політика» (Aviation Management and Policy), «Авіаційне законодавство та організації» (Aviation Law and Organizations), «Мережевий менеджмент авіакомпаній» (Airline Network Management), «Менеджмент аеропортів» (Airport Management), «Менеджмент повітряних вантажів» (Air Cargo Management), «Аеронавігація» (Air Navigation). Університет залучає фахівців-практиків авіаційного транспорту до викладання лекцій.

Університет пропонує обов'язкову практику в Лондонському аеропорту Хітроу, Брюссельському аеропорту, аеропортах Польщі (Варшава – Окенче, Катовіце – Пижовіце, Краків – Баліце, Жешува – Ясьонка), Міжнародній організації цивільної авіації, управлінні цивільної авіації Польщі, різних авіакомпаніях (Qatar Airways, Ryanair, Wizzair, LOT Polish Airlines) та інших авіаційних організаціях (Pratt&Whitney, Rzeszów S.A. MTU Aero Engines Polska BorgWarner Menzies Airport Deloitte Polska Carlson Wagonlit Travel)

Жешувська політехніка (Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza) є державним технічним університетом, який, згідно зі світовим рейтингом вищих навчальних закладів Webometrics Ranking of World Universities, займає 10-е місце серед польських технічних ВНЗ і 960-е місце серед технічних закладів у всьому

світі. Факультет машинобудування та авіації Жешувського політехнічного університету – єдиний у Польській Республіці, де з 1976 р. ведеться підготовка пілотів для цивільної авіації. Пілоти-випускники отримують диплом (MSc in Aeronautical Engineering) і ліцензію II класу (CPL).

Вища державна професійна школа в Хелмі – єдиний у Польщі навчальний заклад, який дає студентам можливість вивчати практичну авіацію. Зокрема, студенти факультету механіки та машинобудування проходять спеціальний курс навчання пілотажу при Хелмському аероклубі, після завершення якого отримують ліцензії професійних пілотів.

Аналіз зарубіжного досвіду щодо професійної підготовки майбутніх фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) засвідчує, що її характерними особливостями є інтеграція теорії та практики, переважання дисциплін профільного спрямування в навчальних планах, акцентування на практиці та стажуванні як запоруці майбутнього працевлаштування, залучення практичних авіаційних фахівців до викладання. У процесі навчання застосовують різноманітні методи, спрямовані на розвиток умінь і навичок студентів: кейс-стаді, проблемні методи, рольові ігри, лекції працівників аеропортів та авіакомпаній, метод проектів, екскурсії до авіакомпаній та аеропортів та ін. Відповідно, професійна підготовка майбутніх фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності орієнтована на потреби економіки, підприємств на внутрішньому й зовнішньому ринках, потреби суспільства.

Висновки і пропозиції. Отже, зміст професійної підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) у закладах вищої освіти країн – членів ЄС (Німеччина, Франція, Польща), США, Великобританії визначається відповідними стандартами освіти, конкретизується освітньо-професійними програмами підготовки і передбачає включення у ці програми навчальних дисциплін практико-орієнтованого спрямування. Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти з підготовки фахівців із транспортних технологій (на повітряному транспорті) у зазначених країнах здійснюється на основі застосування традиційної, раціоналістичної моделей та моделі розвивального навчання.

Список використаної літератури:

1. Андрущенко І.С., Тернопільська В.І., Якимець Д.В. Технологія навчання як засіб формування технічної компетентності майбутніх офіцерів радіоелектронного профілю. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2015. Вип. 37. С. 176–179.
2. Бакуліна О.С., Тернопільська В.І. Особливості застосування освітніх технологій у формуванні мобільності студентів. *Pedagogical and psychological sciences: regularities and development trends : collective monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2020. Р. 370–385.
3. Бобрицька В.І. Професійна підготовка магістрів у галузі освіти в Україні: сучасні виклики, проблеми, знахідки. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2017. Вип. 1(10). С. 20–23.
4. Бобрицька В.І. Компетентнісний підхід у проектуванні науково-дослідницької роботи студентів магістратури. *Вища освіта України*. 2012. № 3. Т. 21. С. 46–54.
5. Бобрицька В.І. Педагогічна технологія як процесуальний компонент навчального процесу у вищому навчальному закладі. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання*. 2013. № 23. С. 29–33.
6. Дерев'янюк О.В., Тернопільська В.І. Теоретичні засади формування професійної компетентності. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2011. Вип. 27. С. 523–528.
7. Підлубна О.М. Особливості організації професійної підготовки пілотів цивільної авіації в льотних школах США. *Science and Education a New Dimension: Pedagogy and Psychology*. Budapest, 2013. Vol. 3. С. 118–122.
8. Тоффлер Э. Третья волна. Москва : АСТ, 2004. 256 с.
9. Bakhov I., Brovko K., Ternopil'ska V., Chernukha N., Zagorodnya A. Research of motives for formation of corporate culture of students in the context of the paradigm of cognitive psychology. *Journal of Advanced Pharmacy Education and Research*. 2020. № 10(2). P. 195–202.
10. Bucks New University. BA (Hons) Airline and Airport Management. URL: <https://bucks.ac.uk/courses/undergraduate/management-and-professionalstudies/airline-and-airport-management-ft>.
11. IUBH University of Applied Sciences. Bachelor Aviation Management. URL: <https://www.iubh.de/en/bachelor/degree-programmes/aviation-management/>
12. Hunot F. Former les nouveaux managers. Rueil – Malmaison : Editions Liaisons, 2000. 142 p.
13. Ecole Nationale de l'Aviation Civile. URL: <https://www.enac.fr/fr>.
14. University of Information Technology and Management. URL: <https://en.uitm.edu.eu/undergraduate-programmes/aviation-management/>.

Akmaldinova V. Specifics of future specialists' professional training in air transport technologies in foreign educational practice

The article analyzes the trends of professional training of future specialists in air transport technologies in foreign educational practice. The events of scientific and technological progress influencing the essential characteristics of the of future engineers professional competence are highlighted. The characteristic features of American aviation training are revealed: the predominance of practical training over theoretical, application of innovative problem-oriented and electronic teaching methods, close cooperation with the employer, autonomy of educational institutions and flexibility of training. It is noted that the training of pilots in the United States is flexible, it combines theoretical and practical activities, the use of computer technology in the educational process, which significantly improves the quality and efficiency of training future pilots. Higher technical education institutions in the Great Britain have been found to offer undergraduate and graduate programs in aeronautical engineering. It is established that the content of training involves the study of the basics of flight practice, in-depth study of special subjects. Professional training in transport technology (by air transport) in Germany is aimed at practical training, internships in airlines and integrated training.

It is noted that the analysis of foreign experience in the training of future specialists in air transport technologies showed that it is characterized by the integration of theory and practice, predominance of professionally-oriented subjects in the curriculum, focus on practice and internship as a guarantee of future employment, involvement of practical aviation specialists into the teaching process. It is found out that the content of professional training of future air transport technologies specialists at higher education institutions of EU member-states (Germany, France, Poland), USA and Great Britain is determined by relevant educational standards, specified by educational and professional training programs and provides for inclusion of practically-oriented educational subjects into these programs. It is emphasized that the organization of the educational process in higher education institutions training specialists in air transport technologies in the countries mentioned above is based on the use of traditional, rationalist models and the developmental education model.

Key words: professional training, future specialists in air transport technologies, foreign experience, higher technical education institutions.